ועד ראשי האוניברסיטאות

07 דצמבר 2023
כ"ד כסלו תשפ"ד

**<u>גילוי דעת של ראשי אוניברסיטאות המחקר בישראל בנוגע להתבטאויות של נשיאות אוניברסיטאות בארצות הברית בקונגרס</u>**

מאז הטבח הנורא של ה-7 באוקטובר, גואה גל של אנטישמיות ואנטי ישראליות בקמפוסים של רבות מן האוניברסיטאות בארצות הברית, ובכללן אוניברסיטאות העילית. במקום אמפתיה ותמיכה בסטודנטים ישראלים ויהודים על האסון הנורא שפקד את העם היהודי בארצו, גועשים הקמפוסים בהפגנות הקוראות להשמדתה של מדינת ישראל ("מהנהר עד לים"), לפעילות טרור נגד אזרחי ישראל ("אינתיפאדה"), ולשנאת יהודים וישראלים באשר הם. יהודים וישראלים חוששים להסתובב בקמפוסים בארצות הברית, לדבר עברית, או להיות מזוהים בדרך כלשהי על פי דתם או מוצאם. זיכרונות מימים חשוכים מעברנו שבים ועולים.

במציאות זו בולטת חשיבותה של הנהגה תקיפה באוניברסיטאות האמריקאיות שתאמר: "עד כאן". לצערנו הנהגה זו חסרה בימים אלו. בצד מנהיגים אקדמיים בודדים המגנים אנטישמיות בקול רם וצלול, ופועלים כנגדה ככל יכולתם, רבים אחרים נאלמים דום. בשימוע מביך שנערך בקונגרס האמריקאי לפני יומיים, הופיעו נשיאות של שלוש אוניברסיטאות מובילות בארצות הברית (הרווארד, MIT ופנסילבניה), אשר נחקרו באשר לעמדתן על מופעי האנטישמיות הקשים בקמפוסים שבאחריותן. למרות שהנשיאות גינו ביטויי אנטישמיות בקמפוסים, הן התעקשו על כך שלא ניתן למנוע חלק ניכר מביטויים אלו עקב היותם חוסים תחת הגנת חופש הביטוי. בשיאו של הדיון בקונגרס נשאלו הנשיאות אם קריאה להשמדת העם היהודי (ג'נוסייד) עולה בקנה אחד עם קוד ההתנהגות באוניברסיטאות שבראשן הן עומדות, ולתדהמת כולם הן התקשו לענות בפשטות: "לא". במקום זאת הן התפתלו עם ניסוחים מעין משפטיים, ואמרו שהדבר הוא "תלוי הקשר". כן, ממש כך. שאלת חוקיותה של קריאה להשמדת עם היא תלוית הקשר!

יום לאחר השימוע פרסמה נשיאת אוניברסיטת הרווארד הבהרה קצרה על פיה גילויי אנטישמיות אסורים במוסדה. הבהרה דומה פרסמה נשיאת אוניברסיטת פנסילבניה.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

האוניברסיטה העברית בירושלים
THE HEBREW UNIVERSITY OF JERUSALEM

מכון ויצמן למדע
WEIZMANN INSTITUTE OF SCIENCE

אוניברסיטת בר-אילן
Bar-Ilan University

אוניברסיטת תל אביב
בעקבות הלא נודע

אוניברסיטת חיפה
University of Haifa
جامعة حيفا

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
Ben-Gurion University of the Negev

האוניברסיטה הפתוחה
THE OPEN UNIVERSITY OF ISRAEL
الجامعة المفتوحة

אוניברסיטת אריאל בשומרון

# ועד ראשי האוניברסיטאות

עמדתן של הנשיאות כפי שבאה לידי ביטוי בעדותן בקונגרס, לפיה ביטויי אנטישמיות וקריאה להשמדת עם עשויים לחסות תחת הגנת חופש הביטוי, עושה עוול נורא לחוקה האמריקאית. אוי לו לעם שחוקתו מאפשרת קריאה להשמדת עם בשם חופש הביטוי. אוי לו לעם שחוקתו מרשה רדיפה של יהודים – ומיעוטים אחרים – בשם חופש הביטוי. חופש הביטוי אינו חופש אבסולוטי: הוא נסוג בפני ביטויי הסתה, שנאה וקריאה לאלימות. בוודאי שהוא נסוג בפני קריאה להשמדת עם. כך בארצות הברית, וכך בשאר המדינות הדמוקרטיות בעולם.

כישלונן הצורב של הנשיאות בשימוע בקונגרס משקף אזלת יד, שלהן ושל נשיאות ונשיאים אחרים, בטיפול במופעי אנטישמיות ואנטי ישראליות בקמפוסים השונים בארצות הברית. אין די בהתנצלות ובהבעת צער, נדרשים מעשים ברורים ונחרצים. בשימוע פרטו הנשיאות מספר מהלכים שכבר ננקטו או עומדים להינקט במוסדותיהם, שמטרתם הגנה על ביטחונם ורווחתם של יהודים וישראלים בקמפוסים. באחריותן לוודא שמהלכים אלה הם אפקטיביים ומספיקים. הנטל הרובץ עתה על כתפיהן הוא להראות לתלמידיהן ולתלמידותיהן, לחברות ולחברי הסגל שלהן, ולמעשה לציבור כולו, שהאוניברסיטאות שבראשן הן עומדות מצטיינות לא רק במחקר והוראה, אלא גם בעמידה על ערכים הומניסטים אוניברסליים ובהגנה על זכויות מיעוטים באשר הם. כך, יידע כל אחד, שקריאה להשמדת עם אסורה בתכלית האיסור באוניברסיטאות הרווארד, MIT, ופנסילבניה, כמו גם בכל מקום אחר בעולם.

פרופ׳ אריה צבן, נשיא אוניברסיטת בר-אילן, יו״ר ור״ה

פרופ׳ אהוד גרוסמן, נשיא אוניברסיטת אריאל בשומרון

פרופ׳ דניאל חיימוביץ, נשיא אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

פרופ׳ אלון חן, נשיא מכון ויצמן למדע

פרופ׳ אשר כהן, נשיא האוניברסיטה העברית בירושלים

פרופ׳ אורי סיון, נשיא הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

פרופ׳ אריאל פורת, נשיא אוניברסיטת תל-אביב

פרופ׳ ליאו קורי, נשיא האוניברסיטה הפתוחה

פרופ׳ רון רובין, נשיא אוניברסיטת חיפה